

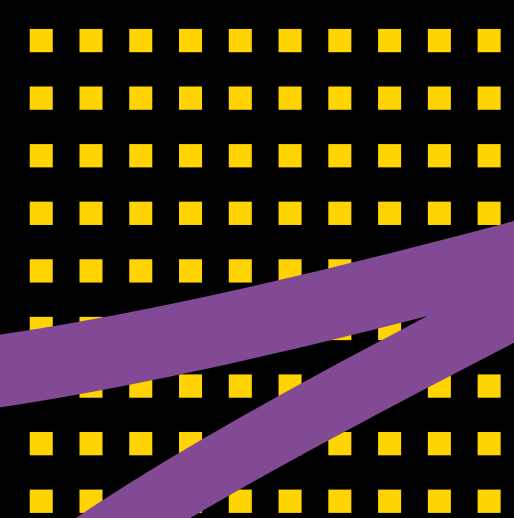
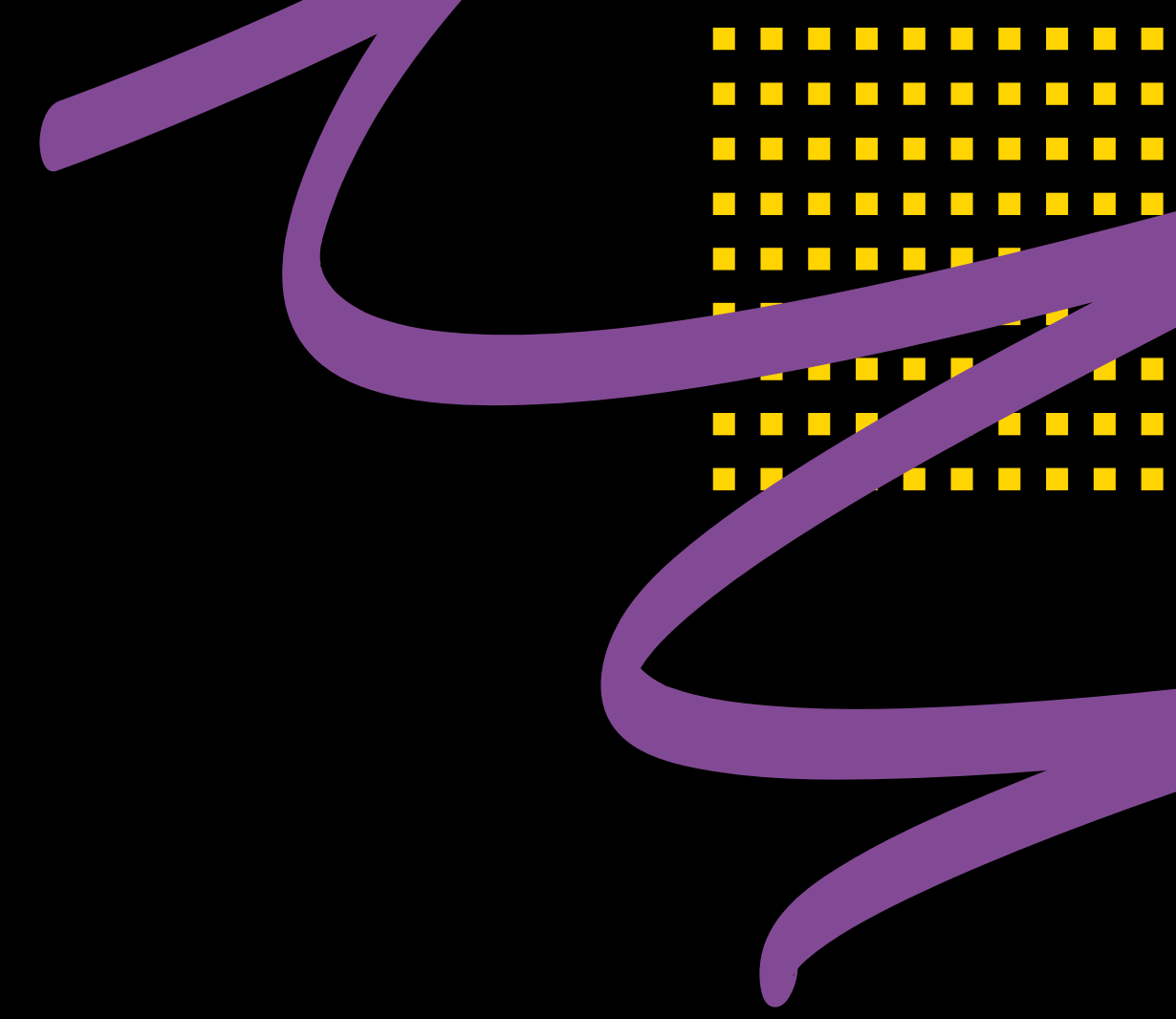
Casus

De kracht van samenwerking

Pilot koorzang als proeftuin
voor sectorversterking

CultuurSchakel

Samenwerking is dé sleutel tot groei, zichtbaarheid en versterking van de culturele sector. **De pilot Koorzang: samenwerking in de praktijk,** laat zien hoe gezamenlijke inspanningen de Haagse koorsector sterker en toekomstbestendiger maken. Door krachten te bundelen, ontstaan nieuwe initiatieven, groeit de maatschappelijke en culturele impact en krijgen organisaties meer deelnemers en leden.

Deze pilot biedt inspiratie voor andere kunst- en cultuurdisciplines, binnen én buiten Den Haag.

Waarom deze pilot?

Landelijk staat de koorsector al geruime tijd onder druk door een vergrijzend ledenbestand en een ledenterugval sinds corona. Deze trend zien we ook in Den Haag, met een ledenverlies van 20% sinds 2019 – veel hoger dan bij andere amateurkunstverenigingen.

Het Residentiekoor, een groot Haags koor, kwam in deze context met het idee naar CultuurSchakel om een nieuwe generatie volwassenen te betrekken bij creatieve vrijetijdsbesteding. Veel dertigplussers zijn muzikaal geïnteresseerd, maar vinden niet vanzelfsprekend hun weg naar een koor.

CultuurSchakel omarmde dit initiatief direct vanwege het stedelijk belang en ontwikkelde een pilot. Zo ontstond een nieuwe vorm van ondersteuning en samenwerking.

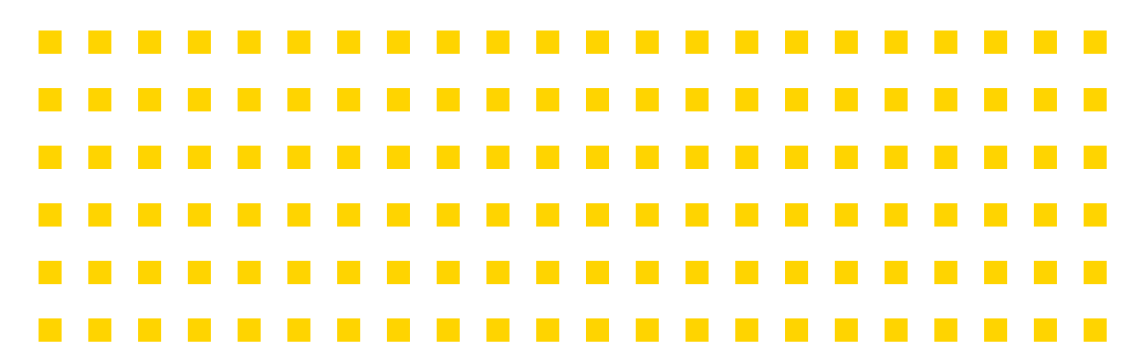
“Wat deze pilot bijzonder maakt, is dat er kooroverstijgend is samengewerkt: individuele koren werkten niet alleen aan hun eigen groei, maar aan de sector als geheel.”

– Thijs Hazeleger, CultuurSchakel

De doelen

- 1. Koorzang in alle vormen en stijlen stimuleren.
- 2. Nieuwe leden en deelnemers werven en enthousiasmeren, met focus op 30 tot 50-jarigen.
- 3. Samenwerking tussen koren versterken.
- 4. Zichtbaarheid van Haagse koren vergroten.

Koren opereren vaak individueel; een gezamenlijke aanpak vraagt tijd en afstemming. Om dit te realiseren, richtten we twee werkgroepen op en organiseerden we twee grote activiteiten: de Open Koren Week en workshops Zin in Zingen. CultuurSchakel speelde hierin een verbindende rol door koren samen te brengen, expertise te bieden, middelen beschikbaar te stellen en een gerichte promotiecampagne op te zetten.

Dankzij open en gestructureerde overleggen groeide het vertrouwen, de draagkracht en het besef dat samenwerking loont. Koren die on- en offline promotiemiddelen inzetten, trokken aanzienlijk meer nieuwe leden of deelnemers aan.

Werkgroep Korenpilot

Deze werkgroep met vertegenwoordigers van vijf Haagse koren werkte met een externe projectleider aan de ontwikkeling van activiteiten. Zij kwamen in een half jaar vijf keer bij elkaar en begonnen met een plan voor een introductieworkshop voor beginnende zangers, dat uitgroeide tot bredere plannen om de Haagse koorsector te versterken. Zo ontstond de Open Koren Week.

Werkgroep Versterking korensector

De tweede werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van drie Haagse koren, geleid door de adviseur Cultuurbeoefening van CultuurSchakel. Zij richtten zich op de toekomstbestendigheid, de zichtbaarheid en een gezonde korensector. Dit resulteerde in een nieuwsbrief voor en door koren: Den Haag Zingt in Koor.

“Goed dat we boven onze eigen belangen zijn uitgestegen. Samen bereiken we veel meer.”

– Kjell Wagner, Het Residentiekoor

03

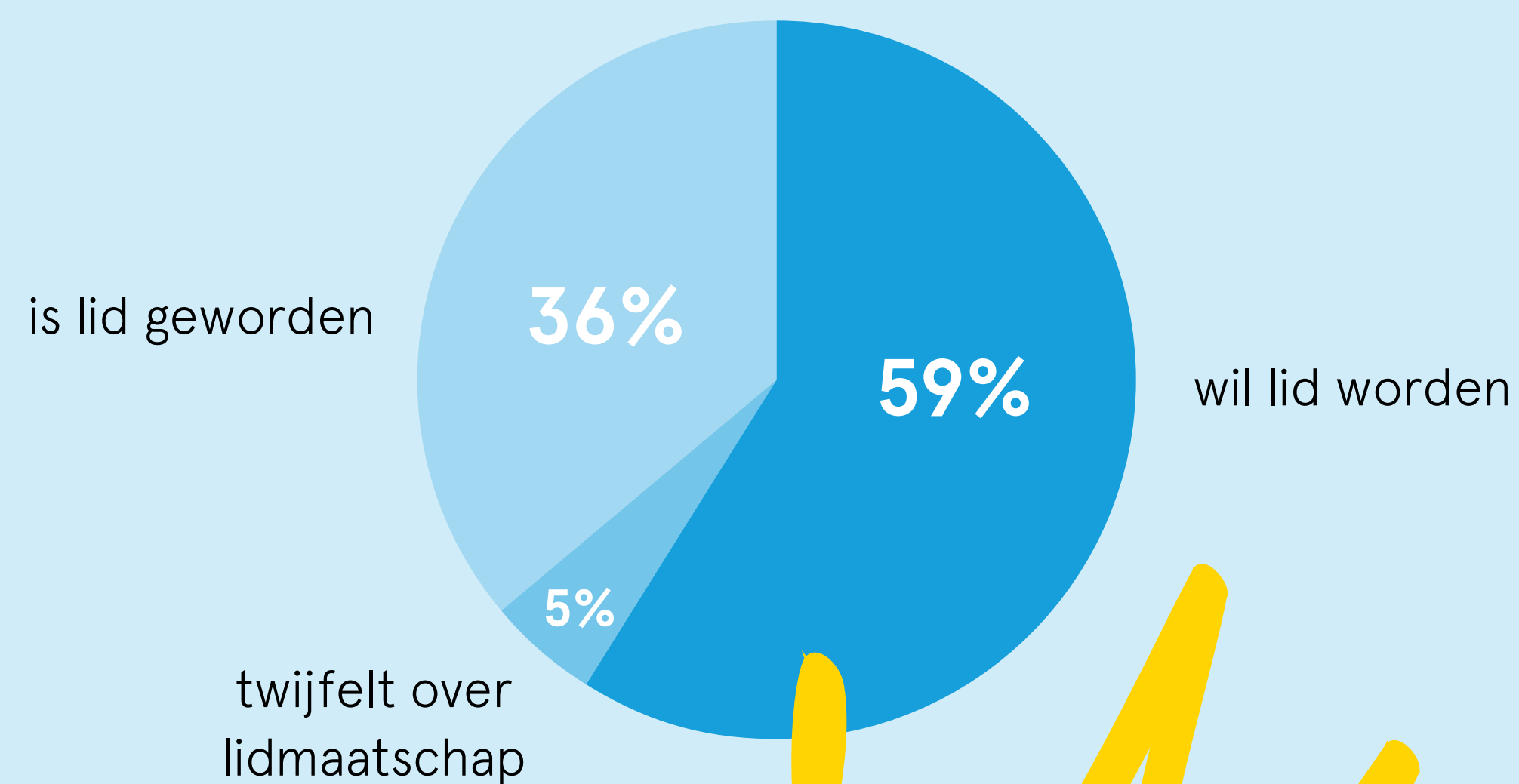
Activiteiten en resultaten

Open Koren Week

Van 16 t/m 22 september 2024 openden 44 Haagse koren hun repetities voor publiek, zodat geïnteresseerden laagdrempelig konden kennismaken met koorzang. Deelname voor koren was eenvoudig: repetitieavond openstellen, aanmelden bij CultuurSchakel en meedoen aan de gezamenlijke promotie. Het resultaat? Een breed toegankelijk evenement met een grote diversiteit aan koren qua stijl en grootte.

Resultaten

Van de bezoekers:

Aantal bezoekers per koor:

29% had
1-2 bezoekers

12% had
3-4 bezoekers

6% had
5 bezoekers

Opvallend: koren die meerdere promotiemiddelen/-kanalen inzetten, trokken de meeste bezoekers (twee tot vijf per repetitie). Bij koren zonder bezoekers had 27,8% geen promotie ingezet en 38,9% maar één online kanaal ingezet. Dit onderstreept het belang van effectieve promotie.

Zin in Zingen

Deze introductiecursus bood beginnende zangers een laagdrempelige kennismaking met koorzang. In oktober en november 2024 ervoeren deelnemers op twee zondagmiddagen hoe het is om in een groep te zingen. De focus lag op volwassenen uit Den Haag van 30+.

Wat bereikten we?

- 52 aanmeldingen (waarvan 88% deelnam)
- 61% geïnteresseerd in lidmaatschap (waarvan 11% projectmatig)
- 29% wil blijven zingen zonder lid te worden
- 7% weet het nog niet

Uit deze resultaten blijkt dat circa 40% van de geïnteresseerden zoekt naar flexibele vormen van samen zingen. Onderzoek van LKCA en Koornetwerk Nederland bevestigt deze trend: informele koren groeien, net als bij andere kunstdisciplines. (bron: "Onzichtbaar zingen: Een kwalitatief onderzoek naar informele zangkoren")

Promotiecampagne

CultuurSchakel zette een brede promotiecampagne op met on- en offline middelen, lanceerde een speciale korenpagina voor koren en geïnteresseerden en ontwikkelde een promotiekit die de koren zelf konden inzetten.

Totaal bereik campagne (25 juni t/m 25 november)

10.558

via een advertentie
op Instagram

4.170

via posts op Facebook
en Instagram

2.083

unieke bezoekers
via de website

Korenposts presteerden beter dan gemiddeld op Facebook, maar juist slechter op Instagram. De korenpagina's behoorden meerdere maanden tot de top 5 meest bezochte webpagina's.

**"De pilot was nooit zo'n succes
geworden zonder CultuurSchakel!"**

- Annemiek Linguard, Popkoor Focus

04

Successen en leerpunten

Wat ging goed?

- **Kooroverstijgende samenwerking:** koren werkten samen en versterkten elkaar.
- **Grote betrokkenheid** van de werkgroepen, koren, CultuurSchakel en de externe projectleider.
- **Meer zichtbaarheid** van Haagse koren en een breed bereik:
 - Meer nieuwe leden en deelnemers aan activiteiten, vooral onder 30-50 jarigen.
 - Verwachte doorstroom naar een koor: 50%.
- **Nieuwe initiatieven**, zoals gezamenlijke concerten en de nieuwsbrief Den Haag Zingt in Koor.
- De werkgroep Versterking Korensector blijft ook **na de korenpilot actief**.
- **Landelijke interesse:** Koornetwerk Nederland onderzoekt samen met CultuurSchakel een mogelijk vervolg door de activiteiten onder te brengen in een landelijke campagne.
- Professionals uit het Haagse korenveld zien aanknopingspunten om het **initiatief te versterken**.
- **71%** van de deelnemende koren staat **positief tegenover** een **vervolg van de Open Koren Week**.

Wat kan beter?

- **Actieve promotie door koren zelf**, met de toolkit en via diverse kanalen, om bereik, zichtbaarheid én het aantal deelnemers en leden te vergroten.
- Onderzoeken wat nodig is om de **doorstroom van workshopdeelnemers** naar koren te verbeteren.
- **Meer samenwerking** met informeel georganiseerde koren, voor bredere vertegenwoordiging.
- Het vooraf formuleren van **SMART-doelen** om concrete resultaten te bepalen en bij te sturen.

Conclusie: Samenwerking als motor voor groei

De pilot laat zien dat samenwerking en draagvlak de zichtbaarheid en levendigheid van een sector vergroten. Door krachten te bundelen, ontstaan er nieuwe initiatieven en groeit de betrokkenheid binnen de sector. Kleine werkgroepen, ondersteund door een verbindende organisatie, zijn een belangrijke succesfactor waardoor initiatieven ontstaan die de sector gezamenlijk oppakt. Door slim on- en offline te promoten, kregen de koren meer zichtbaarheid, meer deelnemers en deels ook meer leden. Een promotiekit voor eigen gebruik door de sector helpt met hun zichtbaarheid en bereik te vergroten. De pilot kreeg landelijke interesse en kan zich als een olievlek uitbreiden naar andere steden en regio's. CultuurSchakel werkt samen met landelijke partners om de impact verder te vergroten.

“Dit was een waardevol initiatief, dit moeten we blijven doen. Het helpt koren niet alleen om nieuwe leden te vinden, maar ook om elkaar te inspireren en ondersteunen.”

- Juliette Nijhof, Kamerkoor Quod Libet

Toepasbaarheid op andere disciplines in de culturele sector

Deze pilot is eenvoudig toepasbaar op andere kunstdisciplines waar vergelijkbare uitdagingen spelen: ledendaling, vergrijzing en behoefte aan flexibelere cultuurbeoefening. Succesfactoren als kleine werkgroepen, een verbindende organisatie en on- en offline promotie zijn breed toepasbaar.

Aanbevelingen voor succesvolle samenwerking, ledenwerving en zichtbaarheid

- Werk met kleine, actieve werkgroepen en een ondersteunende organisatie of externe projectleider om het proces te begeleiden.
- Betrek alle spelers in het veld voor breed draagvlak.
- Bewaak als ondersteuningsorganisatie de balans tussen eigenaarschap en ondersteuning.
- Formuleer vooraf SMART-doelstellingen voor meetbare resultaten en voor bijsturing.
- Investeer in structurele inbedding en financiering voor duurzame groei.
- Schakel professionals en lokale deskundigen in voor verdieping en verbreding.
- Volg initiatieven om te zien wat het effect is op de doorstroom en wat nog nodig is.

Tips voor een groter bereik:

- Bundel promotie-inspanningen voor maximale zichtbaarheid.
- Stimuleer actieve promotie door de sector zelf.
- Investeer met elkaar in een gezamenlijke campagne en deskundige professionals; bundeling van middelen versterkt zowel individuele initiatieven als de sector als geheel.
- Betrek ook informeel georganiseerde initiatieven om deelnemers een compleet en breed beeld te bieden.
- Zoek aansluiting bij landelijke organisaties voor meer zichtbaarheid en versterking van lokale initiatieven.
- Vergroot digitale zichtbaarheid met een overzicht van relevante initiatieven en organisaties.

Deze pilot laat zien hoe samenwerking de culturele sector kan versterken en biedt inspiratie voor andere kunstdisciplines!

Met dank aan: Residentiekoor, Cantamus Alati, Popkoor Focus, Wereldkoor Voces del Mundo, homomannenkoor Vox Rosa, Academy of Vocal Arts, Koninklijke Zangvereniging Excelsior, Haags Renaissance Kamerkoor, Ellen van der Sar (Opmaat Producties) en Panda van Proosdij.
Mede mogelijk gemaakt door: gemeente Den Haag.

CultuurSchakel

Scan als je meer wilt weten
over CultuurSchakel